

Kochav kachol

Zpravodaj č. 2/2012

Židovská obec v Ostravě, ul. Tovární 15, Ostrava 9, 709 00

Webová adresa: www.kehila-ostrava.cz, e-mailová adresa: sekretariat@kehila-ostrava.cz, telefon: 596 621 354

Příběh mého narození a záchrany.

Milada Hlubíková

Narodila jsem se v roce 1944. Moje maminka se jmenovala Edita, rozená Weissbrodová, provdaná Kovalová. Maminka pocházela z města Hranice na Moravě a byla ze sedmi dětí. Její otec se jmenoval Max Mendel Weissbrod a pocházel z Ukrajiny z města Zalishchyky- Bukoviny. Její maminka se jmenovala Terezie Neumannová - Weissbrodová. Měli v Hranicích restauraci. Maminka s tatínkem se po svatbě odstěhovali do Frýdku-Místku, protože se po okupaci Německem armáda rozpadla a tatínek byl důstojníkem Československé armády. Sloužil v hranické vojenské akademii. Na Frýdecku se aktivně zapojil do ilegality pod vedením mjr. Slívy z Vratimova. Jejich organizace byla prozrazena a tatínka odvezli na gestapo do Ostravy. Po propuštění ho organizace převedla, i kvůli mamince, která už v té době musela nosit Davidovou hvězdu – Jude, na jižní Moravu do města Hodonína, kde se tatínek opět zapojil do ilegality. Maminka v roce 1942 čekala moji starší sestru Jitušku, a jen to, že si šla koupit na náměstí do galanterie něco na šití, ji zachránilo život. Ta část Hodonína byla totiž bombardována a všichni obyvatelé domu, kde rodiče bydleli, zahynuli v ohni. Tatínka přeložili do menšího města Klobouky u Brna, asi 20 km od Brna. Maminka neměla žádný zdroj příjmů, jelikož židé nemohli pracovat, jezdit dopravními prostředky, ve vlacích a autobusech, a v tramvajích pouze v určitém čase a na zadní plošině. Nesměli chodit do parku, navštěvovat kina nebo divadla. Pro židy byly vyhrazeny obchody a čas, kdy si směli nakoupit. Tatínek byl také bez práce a tak jediný zdroj příjmů byl z obrazů, které tatínek maloval, aby se užívali. Prodával je tajně za proviant sedlákům ve městě i okolních vesnicích Mutěnice, Krumvíř atd. za vejce, máslo, sádlo, maso, chleba. Moje sestra Jituška se narodila 23. 5. 1942. Tatínka zatklo v roce 1943 gestapo a byl vězněn v Brně v Kounicových kolejích. V roce 1943 se mu podařilo ještě s jedním vězněm utéci do Klobouk. Ráno si pro něj přijelo gestapo a tatínka odvezlo do Postoloprta u Loun, kde byli internováni převážně bývalí důstojníci Československé armády, ale i ti, kteří si vzali za manželky židovky a nerozvedli se s nimi. Moje maminka do osvobození v roce 1945 o tatínkovi vůbec nic nevěděla. Maminka s námi otěhotněla právě, když se tatínkovi podařilo z Brna utéci v roce 1943. Zůstala úplně bez financí, ale něco dostávala od Židovské náboženské obce. Musela se 1x měsíčně hlásit v Brně na gestapu. Vozil ji tam jeden sedlák z Klobouk, jelikož vlakem jezdit nemohla. V roce 1944, kdy byla v 7. měsíci těhotenství dostala předvolání do transportu i s mou sestrou Jituškou. V Brně potkala hajného z Klobouk, a poprosila ho, aby Jitušku vzal do Klobouk, aby se aspoň ona zachránila. Maminka už měla židovský registr a byla ve vagoně, a jen 10 minut zpoždění transportu rozhodlo o mém narození. Maminka dostala nečekaně porodní bolesti a přivolaný židovský lékař ji prohlédl a řekl jí, že porod bude za 5 až 6 hodin. Přivedli i ně-

meckého lékaře, který to potvrdil. Kdyby se vlak rozjel včas, tak by maminka porodila ve vagonu, a my, dvojčata, bychom nepřežily. Jak mně maminka vyprávěla, tak ve vagonu bylo kolem 100 osob a byli tam namačkáni bez vzduchu, vody a toalety. V transportu bylo 1000 židů. V Protektorátu platil předpis, že Židovky mohou porodit v nemocnici nebo v místě bydliště. Německý lékař mamince řekl, že se nemá proč radovat, protože po porodu za 6 týdnů budeme zase zařazeny do transportu. A to se také stalo. Mám doma doklady o zařazení maminky, Jitušky a mne do transportu v roce 1944. Maminku svezl někdo na cestě do Klobouk a my dvojčata jsme se narodily 24. 5. 1944 ve sklepním bytě, kde rodiče bydleli. Já jsem vážila 96 dkg a měřila 36 cm, moje dvojče Šárka vážila 1,20 kg a měřila 38 cm. Byly jsme jednojajčná dvojčata a maminka nám při narození dala na zápěstí mašličky, aby nás rozeznala. Já jsem byla prvorozená. Maminka neměla dostatek mateřského mléka, ale starala se o nás poctivě vzhledem k její tíživé situaci. Neměla jsem vyvinuty plicní sklípky a často jsem nemohla dýchat, úplně jsem zmodrala a navíc jsem nesnášela vodu na umývání tělíčka. Maminka měla bratra MUDr. Oskara Weissbroda, který byl od roku 1942 s celou naší rodinou Weissbrodovou a Neumannovou v koncentračním táboře Terezín. Byl lékařem v Terezínském ghettu. Maminka mu napsala, co má se mnou dělat? Napsal jí jeden z posledních dopisů, než zahynul v Osvětimi s manželkou Helmou, synem Ivoškem a dcerou Haničkou dne 23.10.1944. Byli zařazeni dojednot' z posledních transportů z Terezína. Oskar mamince jako lékař poradil, že má prodat to nejvzácnější, co jí zbylo z její výbavy a pro mně na vesnici od sedláků dovézt ovčí deku - do které mně má balit. Maminka poslala jednu magistru z lékárny s prosbou, aby ji prodala na vesnici pravé stříbrné přibory a dovezla pro mně ovčí deku. Do té mně balila, a do vody mně, jak jí bratr Oskar napsal, přidávala dětský olej, který ji tajně nosili pro mně z lékárny v Kloboukách. Neměla jsem vyvinutý sací reflex, a dusil jsem se, když mně maminka kojila. Oskar jí napsal, že má mléko odstříkávat a po kapkách mně krmit kapátkem. Měla se mnou boží trpělivost, ale já jsem od svého narození bojovala o přežití. A jsem taková dodnes. Moje dvojče zemřelo v jejich necelých třech měsících života na zástavu srdíčka. My jsme byly opět zařazeny do transportu v Brně v roce 1944, ale nás židů už na Brněnsku zbylo 800 a Němci požadovali plný počet, t.j. 1000 židů. Poslali nás domů s tím, že nás opět předvolají, ale už to nestačili, naštěstí, uskutečnit. Sovětská armáda už osvobozovala jižní Moravu a Klobouky osvobodila Malinovského armáda koncem dubna 1945. Můj tatínek se zachránil a když v roce 1945 přijel do Klobouk, vážil jen 38 kg. Válka se na něm podepsala, Němci je v Kounicových kolejích bili po hlavách obušky, kde byly hřebíky, stejně tak v Postoloprtech. Zemřel v roce 1965 v hodnosti majora ve věku 56 let. Z dětství si vzpomínám, že míval záchvaty nervového původu, kdy se držel za hlavu. Maminka zemřela v roce 1992 ve věku nedožitých 80 let. Ve 2. světové válce nám zahynulo z naší rodiny Neumann a Weissbrod celkem 32 rodinných příslušníků, na Ukrajině pak dalších 38 z dědečkovy strany. Na mého dědečka Maxe si dobře pamatuju, jak mne po válce v Hranicích houpal na kolenu a zpíval mi písničky. Pravidelně mně krmil kondenzovaným mlékem, které dostávali židéze USA jako potravinové balíčky pro ty, kteří s e zachránili. Dědeček zemřel v roce 1945, a je společně s mou babičkou pochovaný na židovském hřbitově v Hranicích na Moravě. Babička se dožila téměř 89 let a já s mou maminkou jsme ji dochovaly. Po válce jsme bydleli v Brně do mých 12. let, pak se tatínek se nechal přeložit do Hranic, ale to už je jiná historie mého života. Byla bych ráda, kdybyste si z jednoho příběhu židovského národa udělali představu o houževnatosti mé maminky i mého tatínka, který prokázal kus statečnosti ve svém životě.

Příbuznost Židů a Arabů je geneticky zakódována.

Mezinárodní týmy vědců přinášejí zprávy o tom, že Židé mají s Palestinci, Libanonci, Syřany, zkrátka se středomořskými semity více společného, než se původně myslelo. Tedy aspoň, co se týče jejich genů. Harry Ostrerer z New Yorkské university zjistil, že „Židé a Arabové mají společné genové dědictví a zachovali si své středomořské genetické kořeny více než 4000 let“. Techniky, které vedly k těmto „překvapujícím“ objevům jsou pro něj také důležité pro identifikaci a vyhledávání genů podezřelých z přenosu rakoviny prsu a jiných chorob, vyskytujících se nejen u Židů, ale i u jiných, podobně homogenních populací. Osterer se svými spolupracovníky analyzoval vzorky ribonukleových kyselin z různých částí Y – chromozomu u 1371 mužů z 21 různých populací Židů i nežidů ze středního východu, severní Afriky, subsaharské Afriky a Evropy. Genetická příbuznost středomořské rasy byla nápadná, což svědčí o společných předcích.

Jelikož Židé zůstávali i při rozsáhlých migracích poměrně homogenní genetickou skupinou, staly se geny některých chorob v určitých skupinách prevalentní. Tak tomu bylo na příklad u Tay – Sachsovy choroby, což je onemocnění nervových buněk míchy a mozku, které vede ke smrti dítě ve věku 3 – 4 let. Onemocnění není však čistě „židovskou“ chorobou, jak se později zjistilo, ale výskyt u Židů byl nápadný. Podobně se našla genová místa u židovských žen, která jsou podezřelá za prevalenci rakoviny prsu. Z těchto zjištění, jak poznamenává Osterer, můžeme usuzovat i o dalších genových místech pro jiné choroby případně vlohy.

Pozn. překl.: Zjišťování „rasové příslušnosti“ dle genetické mapy jedince je sice možné, ale pro demokratickou a slušnou společnost naprosto nepřijatelné. Německá genetika postupovala jen na pavědeckých, srovnávacích morfologických výzkumech a nikdy nebyla schopna sestoupit na skutečnou úroveň genetiky jádra, i když Mendlovy výzkumy byly řadu let známy. Stejně tak byly k dispozici objevy chromozomů a jejich význam. Zjišťováním „negerského“ genu se zabývali Jihoafričané, krátce před zrušením apartheidu. Nález takového místa na chromozomech, který byl zodpovědný za tvorbu trvalého pigmentu umožňoval sice určit skutečnost, že vyšetřovaný mohl mít černošského předka, avšak vzhledem malé, nebo žádné expresivitě genu byl bílé pleti a bez černošských rysů. Určování „rasy“ dle genomu je naprosto nevědecké, základní rasou je rasa lidská se všemi jejími (podružnými) variacemi.

MUDr. Antonín Bělař

POZVALI NÁS

U příležitosti blížícího se 100. výročí narození známého česko-izraelského spisovatele, básníka a diplomata Viktora Fischla uskutečnil Klub Viktora Fischla při Městské knihovně v Havířově vzpomínkový večer, na který byli pozváni i zástupci Židovské obce v Ostravě.

Paní prof. Milada Kadůrková spolu s citlivým a přitom dramatickým přednesem člena Národního divadla moravskoslezského nás provedli jedním z nejznámějších románů Viktora Fischla Dvorní šašci, jenž byl v minulosti přeložen do 9 jazyků.

Děj se v převážné míře odehrává v koncentračním táboře, kde čtyři Židé jsou vystavováni ponižování a krutostem, které musí vydržet, jen aby přežili. Spolu s hudbou a dramatickým dějem byli všichni přítomní hosté vtaženi do strašných pocitů utrpení a nicoty vypravěče – hlavní postavy povídky. Autor románu Viktor Fischl (v Izraeli přijal jméno Avigdor Dagan) je znám tím, že zachránil z protektorátu asi 200 lidí v době, kdy působil v Londýně v exilové vládě Edvarda Beneše jako tajemník Jana Masaryka.

Organizátorka setkání, paní prof. Kadůrková přislíbila, že pro naši obec připraví besedu o židovských autorech. Možná by stálo za to vyslechnout si něco i o těch autorech, kteří rozdávají pohodu a smích.

Napište svůj názor.

Dagmar Pavlíková

Členky drážďanské skupiny žen na návštěvě Židovské obce v Ostravě.

50 let partnerství měst Ostrava – Drážďany se nedávno promítlo do historie naší židovské obce. Ve dnech 18. a 19. dubna 2012 navštívila Ostravu a naši obec 42 členná skupina „Jüdischer Freuen Verein“ z partnerského města Drážďany, pod vedením PhDr. Elke Preusser-Franke. V rámci jednodenního pobytu města navštívili vyhlídkovou věž Nové radnice, pak skupina odjela do sadu Milady Horákové, kde položili věnec se stuhou k památníku obětem holocaustu a také deset mužů z této skupiny se pomodlilo

kadiš – modlitbu za zemřelé.

Poté skupina navštívila naši Židovskou obec, kde byla přivítána předsedkyní obce PhDr. Milenou Slaninovou. Prohlédli si modlitebnu a společenskou místnost, kde krátce besedovali s přítomnými členy obce, německým dobrovolníkem Benjaminskem Seidlem, lektorkou ICEJ Janou Hlávkovou, která organizuje přednášky o holocaustu na školách v kraji. Na plynulém průběh této krátké návštěvy Ostravy se podíleli členové naší obce paní Libuše Bártová, Ing. Salomonovič a tlumočnické role se ujaly naše členky PhDr. Zuzana Skácelová a Mája Chlopčíková.

Drážďanská skupina následující den odjela do Krakova a Osvětimi.

Michal Salomonovič

..aby děti posledního pokolení věděly, povstaly a zvěstovaly jejím dětem

Jako každoročně, tak i letos 19. dubna se zaplnil bývalý koncentrační tábor Auschwitz-Birkenau mladými lidmi z celého světa, aby si „Pochodem živých“ připomněli 6 milionů Židů, kteří zahynuli v období holocaustu.

Nebyl to jen masový pochod mladých lidí, ale probíhaly také i besedy s bývalými vězni tohoto vyhlazovacího tábora o jejich neradostných prožitcích. Je více než 65 let od skončení války a počet přímých obětí nacistického teroru ubývá. Mezi českými studenty při této akci jsme mohli potkat i dva bývalé vězně, které dobře známe

z besed o holocaustu na školách v našem kraji – Ludka Eliáše a Michala Salomonoviče. Málo kdo si uvědomuje, že tito, dnes starší lidé, svým vyprávěním o neradostných prožitcích na hranici smrti sdělují mladé generaci zkušenosti, aby nebylo zapomenuto to, co přinesla válka a rasové zákony.

Michal Salomonovič

Lipník nad Bečvou, Týn nad Bečvou a hrad Helfštýn.

Jako jiné roky i letos pořádala ŽOO pro své členy tematický zájezd, který se uskutečnil 25. dubna.

Navštívili jsme Lipník nad Bečvou - synagogu, kde nám ředitelka Městské knihovny v Lipníku n.Bečvou povyprávěla osudy židovského obyvatelstva, a také jsme zhlédli starý židovský hřbitov. Dále

naše cesta vedla do Týna nad Bečvou, zde zůstaly naše členky, které, bohužel, nejsou tak zdatné v chůzi a ostatní jsme zhlédli krásný hrad Helfštýn. Letos už proběhlo na obci spousta akcí, kterých se mohli naši členové, rodinní příslušníci i přátelé obce zúčastnit, jako např.: oslavy svátků Purim a Pesach, taktéž tryzny, která je každoročně důstojnou vzpomínkou na naše zemřelé, dále to pak byly přednášky klubu WIZO, výuka hebrejského jazyka, která stále pokračuje, duchovní akce Kabalat Šabat s naším kantorem Mgr. Michalem Forštem a Kabala, kterou přednáší Mgr. Michael Nosek. Přivítali jsme zde zástupce Židovských obcí z Polska a dobrovolníky z Německa, také nás navštívili přátelé z Izraele a dalších zemí.

Z představenstva:

1. Dne 11.4.2012 navštívili zástupci představenstva ŽOO rekreační středisko na Ostravici. Na místě zjistili, že současný nájemce provozuje penzion Florián v souladu s představenými vedení obce. Jeden z problémů, který představenstvo projednalo na schůzi, bylo řešení stávajícího vytápění. Doposud je zde plynové topení, které značně zvyšuje finanční nároky na provoz, proto se představenstvo spolu s nájemcem dohodlo na řešení této situace. Navrhlo levnější variantu – výstavbu komína a zakoupení kotle na dřevo. Na tuto akci bude vypsáno výběrové řízení, jelikož tato investice přesáhne částku 100 000 Kč. K tomuto řešení představenstvo dospělo, aby zamezilo prodeji penzionu Florián.
2. Představenstvo vyhlásilo výběrové řízení na opravu hrobky rodiny Neumannů na hřbitově ve FM. Na opravu hrobky dostala ŽOO z Nadačního fondu obětem holocaustu grantový příspěvek v hodnotě 135 000 Kč.
3. Magistrát města Ostravy nám nabídl cenovou kalkulaci na obnovu sedmiramenného svícnu, jenž byl součástí pamětní desky na Zeyerově ulici. Tento svícen byl loni ukraden. Zhotovení svícnu a oprava desky by stála cca 37 000 Kč. Pokud by byl svícen zhotoven z levnějšího materiálu, byla by cena nižší zhruba o 12 000 Kč. Podmínkou však je souhlas autora pana Jiřího Klímy. Představenstvo se rozhodlo autora oslovit a informovat své členy o výsledku jednání.

Akce pořádané ŽO v Ostravě:

- ❖ **6. května 2012 ve 14 hod. na ŽOO - Kabala** – přednáší pan Mgr. Michael Nosek.
- ❖ **10. května 2012** – návštěva Židovské obce v Olomouci - **Lag ba Omer**, grilování, točené pivo. Prosím přihlaste se na sekretariátě nejpozději do 6. května 2012, počet účastníků je omezen.
- ❖ **23. května 2012 v 15 hod.** přivítáme na ŽOO vrchního zemského rabína Karola Efraima Sidona.
- ❖ **1. června 2012 TEMPL FEST** - místo konání: Cooltour, Ostrava - Černá louka
Program: začátek v 17:00 hod: - Vernisáž výstavy fotografií Jindřicha Buxbauma „**ŠALOM – Izrael ve fotografii**“. Úvodní slovo Prof. Mgr. Jindřich Štreit.
- ❖ **8. června 2012** - Místo konání: Kostel sv. Václava v centru Ostravy
18:00 hod: **Ekumenické setkání zástupců Židovské obce a křesťanských církví z Ostravy**. Společná bohoslužba, jejíž základ tvoří židovská liturgie. Bohoslužbu povede kantor židovské obce Mgr. Michal Foršt. Své pozdravy přednesou Mgr. Vladislav Volný (emeritní biskup Slezské církve ev. a.v.) a P. Mgr. Leoš Ryška (kněz, ředitel TV NOE)
20:00 hod: TV debata na téma „Život židovských komunit u nás a ve světě“
- host kantor Židovské obce v Ostravě Mgr. Michal Foršt,
- moderuje Doc. ThDr. Tomáš Novotný.
- ❖ **9.6. Ostrava** - Místo konání: Cooltour, Ostrava - Černá louka
13:30 – 14:00 **Halevaj** – soubor židovských písní z Třince (sál)
14:45 -15:15 **Klezmer** – taneční skupina z Cieszyna (PL) (kavárna) 14:00 – 14:45
Základy judaismu - Doc. ThDr. Tomáš Novotný (sál)
15:15 – 16:00 **Stát Izrael v československém kontextu** - Daniel Haslinger (sál)
16:00 – 16:30 **Adash Gvarim** – mužský pěvecký sbor pod vedením Tomáše Novotného (kavárna)
16:30 – 17:30 **Židé a křesťané – jsme si blízko?** - P. Mgr. Václav Vacek (sál)
17:30 – 18:00 **Pásmo židovské poezie** – Lenka Sedláčková (kavárna)
18:00- 18:30 **Mamalör** – klezmer z Vítkovic (sál)
18:30 – 19:15 **Ostravské synagogy** – Mgr. Květoslav Boháč (kavárna)
19:15 – 20:00 **Tateloshn** – pražská hudební skupina pod vedením Michala Foršta (sál)
20:00 - 20:30 **Nové měchy** – Žalmy v provedení ostravské hudební skupiny
Večerní koncert (sál)
20:30 – 20:45 **Nebezpečí antisemitismu v dnešní době** RNDr. Mojmír Kallus (předseda ICEJ)
20:45 – 21:30 slavnostní koncert skupiny **Hava nagilla band** (Izrael)
21:30 – 21:45 **obřad Havdala** - zakončení šábesu – kantor Michal Foršt
Změna programu vyhrazena, případné aktualizace na: www.templfest.webnode.cz
- ❖ **20. června 2012 – WIZO** – přednáška paní prof. **Milady Kadůrkové**.

Nabídka

prodám nebo pronajmu kompletně zařízený byt 2+1 (cca 45 m čtverečních) v Ostravě- Zábřehu (blízko Pískových dolů). Byt se nachází v revitalizovaném domě (nová plastová okna a žaluzie), v 1. poschodí s výtahem a je vhodný pro 1-2 osoby. Je částečně zrekonstruovaný - nové bezpečnostní vstupní dveře, obnovené vnitřní dveře, laminátové podlahy v místnostech, v předsíni dlažba.

Zájemci necht' kontaktují sekretariát ŽOO

Nepřehledněte!!!!

Informace ze zápisu ze zasedání Rady Federace židovských obcí ze dne 21.3.2012

Metodika pro kontrolu seznamu řádných členů v jednotlivých ŽO, jak ji stanovila revizní komise FŽO.

Přítomní byli seznámeni se zásadami kontroly evidence členů ŽO. Kontrola členů bude prováděna podle kritérií členství, která obsahují platné stanoviny konkrétní ŽO. Pokud má ŽO zakotven ve svých stanovách princip členství na tzv. právu návratu, bude členství posuzováno takto. Pokud se řídí ortodoxní halachou (pouze ŽO Praha), bude postupováno podle kritérií halachy. Totéž platí i pro konverze, směrodatný je doklad, vydaný příslušnou institucí. Revizní komise Federace židovských obcí zkontroluje seznamy členů a doklady, podle kterých lze zjistit nárok na členství a to od r. 1990. Pokud by chyběl příslušný doklad, bude ho možné nahradit svědectvím dvou členů, kteří jsou v obci zapsáni před rokem 1990. Vrchnímu zemskému rabínovi budou předloženy pouze sporné případy, ten pak RK FŽO a Prezidiu FŽO doporučí, jak dále postupovat.

Pokud bude zjištěno, že někdo je členem více ŽO, bude se muset tento člen v souladu se statutem FŽO rozhodnout jen pro jednu ŽO.

Předseda FŽO J. Daníček závěrem konstatoval, že kontrola dodá nejen spolehlivé podklady k volbám do Rady FŽO, ale že po kontrole nebude dále možné zpochybňovat legalitu členských seznamů, jak se v poslední době v některých obcích děje.

Kontroly proběhnou v dubnu až červnu 2012, konkrétní termíny budou dohodnuty s předsedy jednotlivých ŽO.

Členy, přijaté po roce 1990, kteří doposud své doklady nedodali, prosíme o dodání chybějících dokladů – netýká se přeživších ŠOA.

Volby do Rady FŽO a do revizní komise FŽO.

V neděli 14. října 2012 od 10 hod. budou na ŽOO probíhat volby, a to do Rady FŽO, kam se budou volit dva zástupci z členů ŽOO a do RK FŽO, zde volíme jednoho zástupce z řad členů ŽOO.

Prosíme členy, kteří by chtěli kandidovat za ŽOO, aby své přihlášky písemně doručili na sekretariát ŽOO.

Podmínky kandidatury:

- musí být člen ŽOO
- 18 let a více
- napsat motivační dopis + fotografií

Kandidáti si musí uvědomit, že budou zastupovat ŽOO a budou se muset zúčastňovat schůzí, které probíhají v Praze na FŽO. Cestovné hradí ŽOO.

Své motivační dopisy prosím zasílejte do 10. září 2012. Podrobnější informace na sekretariátě ŽOO.

Dne 1.3.2012 nás opustil pan Jindřich Markovič.
Dne 19.4.2012 nás opustila pani Luise Frischerová.

Ad mea veesrim šana!

- Zpravodaj pro členy Židovské obce Ostrava je neveřejnou tiskovinou
 - Vydává Židovská obec v Ostravě.
- Distribuce poštou A. Ševčíková
- Příspěvky a připomínky posílejte na adresu: Židovská obec v Ostravě ul. Tovární 15, Ostrava 9, 709 00
 - E-mail: sekretariat@kehila-ostrava.cz
 - **Uzávěrka příštího čísla je 30.7.2012**

OSTRAVA!!!